

05598915

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.016.01.2015

P/15/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/029 – System szkolnictwa zawodowego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Jerzy Chwiedosik – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 96760 z 1 września 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Sokółce, ul. J. Piłsudskiego 8, 16-100 Sokółka, zwane dalej „Starostwem” (dowód: akta kontroli str. 3)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Rećko – Starosta Sokólski ¹

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Organizacja szkół kształcących w zawodach, prowadzonych przez Powiat Sokólski w latach 2012–2015, nie zapewniała w pełni skutecznego kształcenia zawodowego. Nie dostosowano bowiem oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy i zainteresowań zawodowych młodzieży gimnazjalnej. Zdawalność zaś egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe w jednej z prowadzonych szkół zawodowych była znacznie niższa od przeciętnej w województwie podlaskim, a w dwóch na ogół przewyższała tę średnią, z wyjątkiem głównie 2015 roku, w którym odbiegała od niej od kilku do kilkunastu punktów procentowych.

Powiat nie prowadził analiz zasadności kształcenia w zawodach nauczanych w szkołach powiatowych i nie dysponował danymi o zawodowych losach absolwentów prowadzonych szkół. Brak rozpoznania potrzeb rynku pracy skutkowało zaś wzrostem w latach 2012–2013 odsetka bezrobotnych absolwentów techników prowadzonych przez Powiat z 34,4% do 39% w zawodzie technik mechanik, z 34,5% do 42,2% w zawodzie technik ekonomista, z 38,7% do 46,1% w zawodzie technik organizacji usług gastronomicznych i z 30% do 45% w zawodzie technik rolnik. Natomiast spośród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, w 2012 roku największy odsetek bezrobotnych dotyczył zawodów: cukiernik – cztery osoby (100% absolwentów), operator obrabiarek skrawających i mechanik pojazdów samochodowych – po czterech z pięciu absolwentów, kucharz małej gastronomii – trzech z czterech absolwentów, zaś w 2013 roku – trzech z czterech absolwentów zawodu piekarz i dwóch z trzech absolwentów zawodu operator obrabiarek skrawających. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. wśród bezrobotnych znajdowały się 72 osoby, które w 2014 roku ukończyły technika i szkoły zawodowe.

Zarząd Powiatu Sokólskiego akceptował zgłaszane przez dyrektorów prowadzonych szkół propozycje uruchomienia nowych kierunków, bez rozpoznania zainteresowań zawodowych młodzieży gimnazjalnej. W konsekwencji z czterech nowych zawodów utworzonych w Zespole Szkół Zawodowych im. E. Orzeszkowej w Sokółce w roku szkolnym 2012/2013, w dwóch mechanik-monter maszyn i urządzeń oraz technik budownictwa nie udało się dokonać naboru z powodu braku chętnych. Analogiczna sytuacja dotyczyła zawodu technik architektury krajobrazu w Zespole Szkół Rolniczych im. majora Henryka Dobrzańskiego-Hubala w Sokółce. Uwagę zwraca również fakt, że kierunek technik budownictwa utworzono, chociaż Zasadnicza Szkoła Zawodowa nie posiadała kadry i niezbędnych pracowni warsztatowych do nauczania tego zawodu.

Zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe była zróżnicowana w poszczególnych szkołach. Najlepsze wyniki uzyskiwali absolwenci Zespołu Szkół

¹ Od 1 grudnia 2014 r. Od 27 listopada 2010 r. do 30 listopada 2014 r. Starostą Sokólskim był Franciszek Budrowski.

Zawodowych im. E. Orzeszkowej w Sokółce. W latach 2012–2015 zdawalność egzaminu na kierunku technik mechanik wynosiła odpowiednio 7,7%, 34,5%, 43,7% i 70,6% i była znacznie niższa od przeciętnej w województwie podlaskim (33%, 58,1%, 60,8% i 50%). Natomiast w przypadku absolwentów Zespołu Szkół Rolniczych im. majora Henryka Dobrzańskiego-Hubala w Sokółce zdawalność egzaminu na kierunku np. technik ekonomista wynosiła w kolejnych latach objętych kontrolą 80,8%, 72,4%, 86,4%, 77,8% wobec 65,3%, 69,3%, 80,7% i 85,5% w województwie podlaskim, a na kierunku technik organizacji usług gastronomicznych – 82,1%, 76,9%, 80%, 63% przy 76,4%, 78,4%, 76,1%, 78,5% w województwie.

Zarząd Powiatu Sokólskiego przeznaczał środki na remonty oraz zakup pomocy dydaktycznych i wyposażenia pracowni prowadzonych szkół. Nie zapewniono jednak Zespołowi Szkół Zawodowych w Sokółce warunków do utworzenia pracowni analizy biologiczno-chemicznej wraz z wyposażeniem, niezbędnej do kształcenia w zawodzie technik usług fryzjerskich oraz zakupu części wyposażenia wymaganego do kształcenia w zawodzie technik informatyk. Z kolei mimo zaplanowania w budżecie Powiatu środków na dokształcanie nauczycieli, nie dofinansowano studiów podyplomowych dających nauczycielowi Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce kwalifikacje do prowadzenia zajęć przedmiotów zawodowych na nowym kierunku technik usług fryzjerskich, chociaż dyrektor Szkoły wystąpił ze stosownym wnioskiem.

Właściwie sprawowano zaś kontrolę nad działalnością administracyjną i finansową prowadzonych szkół².

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja kształcenia w szkołach zawodowych w aspekcie jakości kształcenia i przygotowania do wykonywania zawodu

Opis stanu faktycznego

1.1. Stosownie do wymogów art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, w latach 2005–2015, Rada Powiatu Sokólskiego pięciokrotnie dokonywała ustalenia planu sieci publicznych szkół mających siedzibę na terenie powiatu, podejmując stosowne uchwały⁴. W efekcie zlikwidowano siedem szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży, tj. szkołę policealną w Zespole Szkół w Sokółce, zasadniczą szkołę zawodową specjalną w Zespole Szkół Zawodowych im. E. Orzeszkowej w Sokółce oraz liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, technikum, technikum uzupełniające i zasadniczą szkołę zawodową wchodzące w skład Zespołu Szkół w Różanymstoku. Utworzono natomiast trzy szkoły – technikum w Zespole Szkół w Suchowoli oraz zasadniczą szkołę zawodową specjalną i uzupełniające liceum ogólnokształcące dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sokółce. Plan sieci publicznych szkół uwzględniał też zmiany wynikające z wygaśnięcia liceów profilowanych. W wyniku tych zmian liczba szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez Powiat zmniejszyła się z 20 w roku szkolnym 2005/2006 do 10 w roku 2015/2016 (z uwzględnieniem szkół specjalnych), przy czym liczba szkół kształcących w zawodach spadła z dziewięciu do siedmiu (o 22,2%)⁵. (dowód: akta kontroli str. 6-19)

Liczba uczniów uczęszczających do prowadzonych przez Powiat szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży ulegała systematycznemu zmniejszeniu. W roku szkolnym 2014/2015 uczyły się w nich 1.543 osoby, tj. o 1.326 mniej niż w roku szkolnym 2005/2006. Największy spadek zainteresowania odnotowały licea ogólnokształcące, w których liczba uczniów zmniejszyła się z 1.385 do 744. W techników zaś uczyło się od 869 osób w roku szkolnym 2006/2007 do 653 w roku szkolnym 2011/2012. Z kolei wzrosła liczba uczniów

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁴ Uchwały: Nr XXX/221/05 z 20 czerwca 2005 r., Nr IX/95/07 z 10 sierpnia 2007 r., Nr XXXIV/299/10 z 15 października 2010 r., Nr XXXV/308/10 z 10 listopada 2010 r. i Nr XXIV/168/2013 z 26 kwietnia 2013 r.

⁵ Na terenie Powiatu funkcjonował też Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Janowie, którego organem prowadzącym był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

w zasadniczych szkołach zawodowych – z 45 w roku szkolnym 2006/2007 do 158 w roku szkolnym 2009/2010, a w latach następnych mieściła się w przedziale od 152 do 108 osób.

Liczba zawodów, w których odbywało się kształcenie w technikach wzrosła z pięciu w roku szkolnym 2005/2006 do 10 w roku szkolnym 2014/2015. W zasadniczych szkołach zawodowych wprowadzono oddziały wielozawodowe, do roku szkolnego 2013/2014 funkcjonował też kierunek mechanik pojazdów samochodowych.

(dowód: akta kontroli str. 20-28)

Na spadek liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych miała wpływ między innymi sytuacja demograficzna. Liczba absolwentów gimnazjów w Powiecie Sokólskim zmniejszyła się z 826 w roku szkolnym 2011/2012 do 633 w roku szkolnym 2014/2015 (o 23,4%). W kolejnych dwóch latach prognozowany jest niewielki wzrost liczby gimnazjalistów: do 655 i 657, zaś w roku szkolnym 2017/2018 spadek do 644. Ponadto część absolwentów gimnazjum podejmowała naukę w szkołach prowadzonych przez inne podmioty oraz w szkołach spoza terenu Powiatu. Na przykład: w roku szkolnym 2011/2012 w klasach pierwszych liceów ogólnokształcących, techników i zasadniczych szkół zawodowych prowadzonych przez Powiat Sokólski naukę podjęło 620 z 826 absolwentów gimnazjum, w roku szkolnym 2012/2013 562 z 779, a w roku 2013/2014 – 495 z 702.

(dowód: akta kontroli str. 417, 426)

1.2. W latach 2012–2015 (do 30 września) Powiat nie posiadał strategii, wieloletnich planów bądź koncepcji rozwoju oświaty, w tym w zakresie szkolnictwa zawodowego. „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sokólskiego”, przyjęta przez Radę Powiatu uchwałą z 23 lutego 2001 r., obejmowała lata 2000–2010. Od maja 2015 roku prowadzone są prace nad opracowaniem „Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2015-2022”. Zasady oraz harmonogram prac związanych z opracowaniem tego Programu, zamieszczone w załączniku do uchwały Zarządu Powiatu z 8 maja 2015 r., nie wskazywały terminów zakończenia poszczególnych etapów prac oraz daty przyjęcia ostatecznej wersji Programu przez Radę Powiatu Sokólskiego. Do 30 września 2015 r. Rada Powiatu nie podjęła uchwały w tej sprawie.

Kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu w latach 2000–2015 (do 10 sierpnia) wyjaśniła, że: „*Nie sporządzano odrębnego dokumentu dotyczącego rozwoju systemu szkolnictwa ponadgimnazjalnego, ze względu na: [1] rozwój szkół był przedmiotem analiz Zarządu Powiatu i Wydziału Oświaty kilkakrotnie w ciągu roku szkolnego, [2] liczbę zespołów szkół, [3] ich ścisłe sprofilowanie. Kierunki kształcenia wprowadzane w naszych szkołach uwzględniały zapotrzebowanie rynku pracy, preferencje młodzieży oraz możliwości powiatu.*”

(dowód: akta kontroli str. 29-33, 491, 492-493)

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce dotyczące liczby bezrobotnych absolwentów szkół kształcących w zawodach, prowadzonych przez Powiat Sokólski, szczegółowo opisano w pkt 1.7. wystąpienia pokontrolnego, wskazują jednak na niedostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Ponadto dwóch kluczowych pracodawców z terenu powiatu sokólskiego, którzy wzięli udział w przeprowadzonym przez NIK badaniu ankietowym dotyczącym uwarunkowań związanych z kształceniem zawodowym uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych, potwierdziło występowanie problemów ze znalezieniem odpowiednich pracowników. Obaj wskazali, że zgłaszający się kandydaci najczęściej nie posiadają umiejętności niezbędnych na określonym stanowisku pracy (w jednym przypadku chodziło o prowadzenie negocjacji oraz sprzedaży, zaś w kolejnym o zgłaszanie się kandydatów z wykształceniem innym niż oczekiwane). Jeden z ankietowanych wymienił także brak wymaganego doświadczenia zawodowego oraz brak dodatkowych kompetencji takich jak prawo jazdy, znajomość języków obcych. Pracodawca ten wskazał, że najtrudniej jest pozyskać pracowników na stanowisko handlowca. Do najistotniejszych zmian jakie należy wprowadzić w procesie kształcenia zawodowego zaliczył „*zwiększenie liczby godzin zajęć praktycznych w stosunku do zajęć pozostałych na warsztatach szkolnych*”. Jednocześnie stwierdził, że w przypadku zatrudniania absolwentów szkół zawodowych nie występują problemy z przygotowaniem do pracy. Natomiast wg drugiego pracodawcy istniejące problemy to niepełne przygotowanie praktyczne absolwentów do wykonywania zawodu oraz niedostosowanie profili kształcenia

w szkołach zawodowych do potrzeb. Jego zdaniem najistotniejsze zmiany jakie należy wprowadzić do procesu kształcenia zawodowego w systemie oświaty to „kształcenie praktyczne”.

Z kolei w pkt. 1.4. wystąpienia pokontrolnego opisano kwestię wyrażania przez Zarząd Powiatu zgody na utworzenie nowych kierunków nauczania, których jednak nie uruchomiono z powodu braku wystarczającej liczby chętnych.

(dowód: akta kontroli str. 57-66)

1.3. W latach objętych kontrolą rozpoznawanie przez Powiat potrzeb w zakresie organizacji sieci szkół oraz wyboru kierunków kształcenia w szkołach zawodowych następowało między innymi na podstawie informacji o realizacji zadań oświatowych oraz planów naboru uczniów na kolejne lata, w tym na nowe kierunki, składanych przez dyrektorów prowadzonych zespołów szkół. Uwzględniano też uwarunkowania demograficzne. Rozpoznanie potrzeb finansowych szkół następowało w oparciu o wnioski dyrektorów dotyczące zapewnienia środków na sfinansowanie wydatków związanych między innymi z remontami obiektów szkolnych, utworzeniem i wyposażeniem pracowni dla nowoutworzonych kierunków. Wydatki poniesione na te cele przedstawiono w pkt 2.6 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 168, 350-351, 496)

1.4. Sieć publicznych szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży oraz szkół specjalnych prowadzonych przez Powiat Sokólski, ustalona uchwałą Rady Powiatu z dnia 26 kwietnia 2013 r., obejmowała:

- trzy technika (po jednym w Zespole Szkół Zawodowych im. E. Orzeszkowej w Sokółce, Zespole Szkół Rolniczych im. majora Henryka Dobrzańskiego-Hubala w Sokółce oraz w Zespole Szkół w Suchowoli),
- trzy zasadnicze szkoły zawodowe (po jednej w ww zespołach w Sokółce oraz w Zespole Szkół im. gen. Nikodema Sulika w Dąbrowie Białostockiej),
- zasadniczą szkołę zawodową specjalną i szkołę przysposabiającą do pracy, wchodzące w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sokółce,
- trzy licea ogólnokształcące (w Sokółce, Dąbrowie Białostockiej i Suchowoli).

(dowód: akta kontroli str. 6-7)

Ponadto w latach 2012–2015 Powiat Sokólski dotował następujące szkoły i placówki niepubliczne:

- Szkołę Podstawową Specjalną, Gimnazjum Specjalne Nr 1, Gimnazjum Specjalne Nr 2 oraz (od 1 września 2015 r.) Zasadniczą Szkołę Zawodową Specjalną w Różanymstoku – prowadzone przez Towarzystwo Selezjańskie Inspektoria św. Stanisława Kostki w Warszawie,
- Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Sokółce oraz (od 1 września 2015 r.) Szkołę Policealną dla dorosłych w Sokółce – prowadzone przez Zakład Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku,
- Bursę Selezjańską im. św. Jana Bosko, Selezjański Ośrodek Wychowawczy, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. św. Józefa w Różanymstoku,
- Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych w Sidrze (do 2014 roku),
- Centrum Wspomagania Rozwoju Mowy DIALOG Ewa Firs Specjalistyczna Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (od 1 listopada 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 419-420)

W latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015 technika prowadzone przez Powiat Sokólski kształciły w zawodach: [1] technik mechanik, [2] technik ekonomista, [3] technik hotelarstwa, [4] technik organizacji usług gastronomicznych, [5] technik prac biurowych, [6] technik rolnik, [7] technik technologii drewna (brak naboru od roku szkolnego 2012/2013) oraz w zawodach uruchomionych od roku szkolnego 2012/2013 – [8] technik informatyk, [9] technik usług fryzjerskich, [10] technik żywienia i usług gastronomicznych (zmiana nazwy klasyfikacji zawodu), [11] technik handlowiec.

W zasadniczych szkołach zawodowych funkcjonowały oddziały wielozawodowe, których uczniowie realizowali praktyczną naukę zawodu u pracodawców, z którymi – stosownie do postanowień § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁶ – zawarli umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego. Nauczane zawody to między innymi: blacharz samochodowy, fryzjer, kucharz małej gastronomii, lakiernik, murarz, stolarz, operator obrabiarek skrawających, mechanik-monter maszyn i urządzeń, cukiernik, piekarz, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych. Ponadto w latach szkolnych 2011/2012 – 2013/2014 w Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 1 funkcjonował oddział o kierunku kształcenia mechanik pojazdów samochodowych. (dowód: akta kontroli str. 34-36)

Zgodnie z wymogami art. 39 ust. 5 ustawy o systemie oświaty, dyrektorzy Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce, Zespołu Szkół Rolniczych w Sokółce i Zespołu Szkół w Suchowoli uzgodnili z Zarządem Powiatu wprowadzenie w roku szkolnym 2012/2013 sześciu nowych kierunków. Wszystkie uzyskały pozytywną opinię Powiatowej Rady Zatrudnienia, w tym także trzy – technik architektury krajobrazu, technik budownictwa i mechanik-monter maszyn i urządzeń, w których nie udało się dokonać naboru.

(dowód: akta kontroli str. 34-36, 37-56)

Według rankingów sporządzanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce, trzy z 11 zawodów, w których kształciły technika, przejściowo należały do zawodów nadwyżkowych w Powiecie Sokólskim, tj.:

- technik organizacji usług gastronomicznych w 2012 roku (kształcenie realizowane w jednej szkole; liczba uczniów w tym zawodzie w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 wynosiła odpowiednio 108, 80, 47),
- technik ekonomista w latach 2012 – 2013 (kształcenie realizowane w jednej szkole; liczba uczniów w tym zawodzie w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 wynosiła kolejno 65, 44, 53),
- technik mechanik w 2013 roku (kształcenie realizowane w jednej szkole; liczba uczniów w tym zawodzie w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 wynosiła 132, 116, 94).

Jeden zawód (technik prac biurowych) należał do zawodów deficytowych, natomiast siedmiu pozostałych nie wymieniono w żadnej kategorii, w tym także wśród zawodów zrównoważonych.

W latach objętych kontrolą w rankingu zawodów deficytowych znalazło się siedem zawodów z 15 nauczanych w oddziałach wielozawodowych zasadniczych szkół zawodowych – blacharz samochodowy (lata 2012–2013), fryzjer (2012 rok), kucharz (2012 rok), sprzedawca (2013 rok), stolarz (lata 2013–2014), cukiernik (2014 rok), mechanik pojazdów samochodowych (2014 rok).

W sporządzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce rankingach zawodów deficytowych i nadwyżkowych za lata 2012–2014, w podsumowaniach analizy tych zawodów zapisano między innymi, że: „Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę rynku pracy nie określa rzeczywistej skali zjawiska. Nie odzwierciedla stanu panującego na zmieniającym się rynku pracy. Wynika to z faktu, iż pracodawcy nie wszystkie oferty pracy zgłaszają do tutejszego urzędu pracy, ponieważ znaczną ich część zamieszczają w internecie i zatrudniają pracowników bez pośrednictwa urzędu. Analiza nie uwzględnia ponadto miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłaszanych w ramach sieci EURES oraz pracy wykonywanej na ukrytym rynku pracy. Coraz więcej bezrobotnych posiada kilka zawodów, co daje im możliwość podjęcia pracy na różnych stanowiskach i w różnych zawodach. W momencie sporządzania sprawozdań statystycznych osoby te ujęte są w systemie ewidencji komputerowej tylko pod jednym kodem zawodu. Zmiany zachodzące na rynku pracy powodują, że osoba posiadająca kilka zawodów, w jednym okresie czasu reprezentuje zarówno zawód nadwyżkowy jak i deficytowy, z tym że tylko jeden z nich jest uwzględniony w statystyce rynku pracy i niniejszym opracowaniu”.

(dowód: akta kontroli str. 34-36, 512-517, 546-550, 580-585)

⁶ Dz. U. Nr 244, poz. 1626 ze zm.

1.5. Zgodnie z wymogami art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty, Zarząd Powiatu Sokólskiego przedstawiał Radzie Powiatu informacje o stanie realizacji zadań oświatowych w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015. Informacje te zawierały między innymi dane o wynikach egzaminów maturalnych oraz egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodach, uzyskanych przez absolwentów szkół prowadzonych przez Powiat Sokólski. W latach 2012–2014 w dwóch z trzech zespołów szkół, w których funkcjonowały technika, zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe w poszczególnych zawodach była na ogół zbliżona do średniej w województwie podlaskim, zaś w 2015 roku była niższa od kilku do kilkunastu punktów procentowych. Natomiast wyniki uzyskiwane przez uczniów Technikum Nr 1 wchodzącego w skład Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce, z wyjątkiem wyników w 2015 roku, były zdecydowanie niższe. Zdawalności egzaminu na poszczególnych kierunkach w latach 2012–2015 wynosiła w:

a) Technikum Nr 1 w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce:

- technik mechanik – kolejno: 7,7%, 34,5%, 43,7%, 70,6% wobec 33,0%, 58,1%, 60,8% oraz 50% w województwie podlaskim,
- technik technologii drewna – w 2012 roku do egzaminu przystąpiło 12 absolwentów, z których żaden nie otrzymał dyplomu, natomiast w województwie podlaskim zdawalność wynosiła 43,9%,

b) Technikum Nr 2 w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce:

- technik ekonomista – 80,8%, 72,4%, 86,4%, 77,8% przy 65,3%, 69,3%, 80,7% i 85,5% w województwie podlaskim,
- technik rolnik – 80%, 72,2%, 23,5%, 40% wobec 63,1%, 63,3%, 29,2%, 43,5% w województwie podlaskim,
- technik organizacji usług gastronomicznych – 82,1%, 76,9%, 80%, 63%, podczas gdy w województwie: 76,4%, 78,4%, 76,1%, 78,5%,
- technik hotelarstwa – 81,8%, 68%, 42,8%, 77,3%, a w województwie podlaskim 57,4%, 72,8%, 57,5%, 68%,

c) Technikum w Suchowoli w Zespole Szkół w Suchowoli:

- technik rolnik – 86,7%, 88,2%, 38,9%, 41,7%, zaś w województwie podlaskim: 63,1%, 63,3%, 29,2%, 43,5%,
- technik prac biurowych – 22,2% w 2015 roku, przy 52,9% w województwie podlaskim. (dowód: akta kontroli: str. 364-365, 389, 411, 452-468)

Zdawalność egzaminu w zasadniczych szkołach zawodowych wynosiła:

- w Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 1 – 80% w 2012 roku (z 24 absolwentów oddziału wielozawodowego do egzaminu przystąpiło 10, a ośmiu otrzymało dyplom), 58,8% w 2013 roku (z 26 absolwentów oddziału wielozawodowego do egzaminu przystąpiło 17, a 10 otrzymało dyplom) i 48% w 2014 roku (z 30 absolwentów kierunku mechanik pojazdów samochodowych do egzaminu przystąpiło 25, a dyplom uzyskało 12),
- w Zasadniczej Szkole Zawodowej w Dąbrowie Białostockiej – 80% w 2012 roku (do egzaminu przystąpiło 10 absolwentów oddziału wielozawodowego, z których ośmiu otrzymało dyplom), 100% w 2013 roku (do egzaminu przystąpiło pięciu absolwentów oddziału wielozawodowego).

Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w latach 2012–2014 w szkołach zawodowych w województwie podlaskim wynosiła odpowiednio 78,9%, 78,1%, 77,7%, 66,7%. (dowód: akta kontroli str. 364-368, 386, 389, 408, 411, 429, 427)

Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (wg nowej podstawy programowej) wynosiła w:

a) Technikum Nr 1 w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce:

- technik informatyk (kwalifikacja montaż i eksploatacja komputerów osobistych) – 15,4% w roku szkolnym 2013/2014 i 50% w roku szkolnym 2014/2015, podczas gdy w województwie podlaskim kształtowała się ona na poziomie wynoszącym odpowiednio 50% i 82,6%,

- technik informatyk (kwalifikacja projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie) 36,4% w roku szkolnym 2014/2015, wobec odpowiednio 61,9% w województwie podlaskim,
- technik mechanik – 55% w roku szkolnym 2014/2015 przy 74,3% w województwie,
- technik usług fryzjerskich – 81,3% w roku szkolnym 2014/2015, a w województwie podlaskim – 94,1%,

b) Technikum Nr 2 w Zespole Szkół Rolniczych:

- technik hotelarstwa – 40,9% w roku szkolnym 2013/2014 i 95,7% w roku szkolnym 2014/2015, podczas gdy w województwie podlaskim wynosiła odpowiednio 55,9% i 88,2%,
- technik rolnik – 73,3% w roku szkolnym 2014/2015, zaś w województwie podlaskim: 83,5%.
- technik ekonomista – 92,3% w roku szkolnym 2014/2015 wobec 79,5% w województwie,
- technik żywienia i usług gastronomicznych – 79,5% w roku szkolnym 2014/2015 przy 65,7% w województwie podlaskim,

c) Technikum w Zespole Szkół w Suchowoli:

- technik handlowiec – 86,7% w roku szkolnym 2014/2015, podczas gdy w województwie podlaskim wynosiła ona 93,1%,
- technik rolnik – 81,8% w roku szkolnym 2014/2015, a w województwie podlaskim: 83,5%.

W roku szkolnym 2014/2015 wszyscy uczniowie oddziału wielozawodowego (14 osób) przystąpiło do egzaminu, zaś zdało go siedmiu (50%).

(dowód: akta kontroli str. 412, 426, 469-475)

Po przeprowadzeniu analizy wyników uzyskiwanych przez absolwentów i uczniów prowadzonych szkół, w lutym 2015 roku Zarząd Powiatu Sokólskiego przyznał wszystkim oddziałom liceów ogólnokształcących i technikum jedną godzinę tygodniowo na realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych w roku szkolnym 2015/2016. Dyrektorzy zespołów szkół przedłożyli propozycje podziału tych godzin. (dowód: akta kontroli str. 477-490)

1.6. W Starostwie nie ma dokumentów potwierdzających udzielanie pomocy prowadzonym szkołom zawodowym, w nawiązaniu współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi (przedsiębiorstwami, szkołami wyższymi, innymi szkołami zawodowymi), w celu lepszego przygotowania absolwentów szkół zawodowych do oczekiwań rynku pracy. Dyrektorów szkół informowano natomiast o ofertach szkoleniowych, np.: pismem z 12 grudnia 2014 r. poinformowano o możliwości uczestniczenia w szkoleniach z zakresu monitorowania i doskonalenia procesu wdrażania podstaw programowych kształcenia w zawodach, zaś pismami z 22 kwietnia 2013 r. i z 15 maja 2014 r. zawiadomiono o rozpoczynających się edycjach Programu Stypendiów Pomostowych, skierowanych do maturzystów.

Była kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu wyjaśniła: „Powiat nie zawierał żadnych umów partnerskich z przedsiębiorcami i szkołami wyższymi w celu organizowania staży, praktyk dla młodzieży prowadzonych szkół. Uważaliśmy, że podejmowanie współpracy z partnerami rynku pracy należy do dyrektorów szkół. (dowód: akta kontroli str. 29, 491)

1.7. Wydział Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa dysponował danymi o przybliżonej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy podjęli studia, pozyskanymi z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych, składanych przez dyrektorów prowadzonych szkół. Z informacji tych wynikało, że na studia (dzienne i zaoczne) dostało się:

- 14 z 41 absolwentów Technikum Nr 1 w Sokółce w 2013 roku, jeden z 31 absolwentów w 2014 roku, dwóch z 29 absolwentów w 2015 roku,
- pięciu z 19 absolwentów Technikum w Suchowoli w 2013 roku, siedmiu z 19 absolwentów w 2014 roku, jeden z 21 absolwentów w 2014 roku,
- 56 ze 106 absolwentów Technikum Nr 2 w Sokółce w 2013 roku, 47 z 99 absolwentów w 2014 roku, 51 z 92 absolwentów w 2015 roku.

Powiat nie miał natomiast rozeznania o liczbie absolwentów podejmujących pracę i zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne. Była kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu wyjaśniła: „Powiat nie ma możliwości bezpośrednio monitorowania losów absolwentów. Staramy się robić to poprzez dyrektorów poszczególnych szkół. Informacje uzyskiwane od dyrektorów są niepełne ze względu na utrudniony kontakt z absolwentami szkół”. (dowód: akta kontroli str. 168, 491)

Z informacji otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce wynika, że:

1. Spośród 710 absolwentów, którzy w 2012 roku ukończyli szkoły ponadgimnazjalne na terenie Powiatu Sokólskiego, 166 (23,4%) było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne (wg stanu na koniec 2012 roku). Wśród bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim, najwięcej było osób posiadających zawód technik rolnik – 23 (13,9%), technik organizacji usług gastronomicznych – 12 (7,2%), technik mechanik – 11 (6,6%), technik ekonomista – 10 (6%). Liczba absolwentów kończących szkoły prowadzone przez Powiat Sokólski w 2012 roku i posiadających status osoby bezrobotnej przedstawiała się następująco:
 - Technikum Nr 1 w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce ukończyło 32 techników mechaników, z których 11 (34,4%) posiadało status osoby bezrobotnej na koniec 2012 roku, natomiast z 16 absolwentów zawodu technik technologii drewna siedmiu (43,8%) było zarejestrowanych jako bezrobotni,
 - Technikum Nr 2 w Zespole Szkół w Rolniczych w Sokółce ukończyło 29 techników ekonomistów, 31 techników organizacji usług gastronomicznych, 12 techników hotelarstwa i 11 techników rolników, zaś status osoby bezrobotnej posiadało odpowiednio 10 (34,5%), 12 (38,7%), pięciu (41,7%) i pięciu (45,5%) z nich,
 - Technikum w Suchowoli – z 19 absolwentów kierunku technik rolnik, czterech (21%) posiadało status osoby bezrobotnej,
 - spośród absolwentów oddziałów wielozawodowych zasadniczych szkół zawodowych, najwięcej bezrobotnych było w zawodach: cukiernik (czterech, tj. 100% absolwentów), lakiernik (jeden absolwent), operator obrabiarek skrawających (czterech z pięciu absolwentów), mechanik pojazdów samochodowych (czterech z pięciu absolwentów), kucharz małej gastronomii (trzech z czterech absolwentów).
2. W 2013 roku szkoły ponadgimnazjalne z terenu powiatu sokólskiego ukończyło 778 absolwentów, z których 178 (22,9%) znalazło się wśród osób bezrobotnych (wg stanu na 31 grudnia 2013 r.). Liczba bezrobotnych absolwentów, wg szkół i zawodów wynosiła:
 - Technikum Nr 1 w Sokółce – z 41 absolwentów kierunku technik mechanik, 16 (39%) posiadało status osoby bezrobotnej na koniec 2013 roku,
 - Technikum Nr 2 w Sokółce – ukończyło 33 techników ekonomistów, 26 techników organizacji usług gastronomicznych, 25 techników hotelarstwa i 22 techników rolników, a status osoby bezrobotnej posiadało odpowiednio 14 (42,4%), 12 (46,2%), 11 (44%) i 13 (59,1%) z nich,
 - Technikum w Suchowoli – z 18 absolwentów zawodu technik rolnik, pięciu (27,8%) posiadało status osoby bezrobotnej,
 - z absolwentów oddziałów wielozawodowych zasadniczych szkół zawodowych, najwięcej bezrobotnych było w zawodach: piekarz (trzech z czterech absolwentów), operator obrabiarek skrawających (dwóch z trzech absolwentów), stolarz (jeden z dwóch absolwentów), cukiernik (jeden z trzech absolwentów), mechanik monter maszyn i urządzeń (trzech z dziewięciu absolwentów).
3. W 2014 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy zarejestrowano 87 osób po technikach i szkołach zawodowych, z których 72 posiadały status osoby bezrobotnej na 31 grudnia 2014 r. Łączna liczba bezrobotnych z wykształceniem technicznym i zasadniczym zawodowym wynosiła 641 osób (od 2014 roku Urząd nie prowadzi statystyk bezrobotnych absolwentów w podziale na szkoły i zawody). Natomiast wg stanu na 30 września 2015 r. status osoby bezrobotnej posiadało 717 osób po technikach i szkołach zawodowych. (dowód: akta kontroli str. 525-529, 558-562, 587)

Ustalone
nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że Zarząd Powiatu uzgodnił wprowadzenie w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce nowego kierunku kształcenia techników budownictwa, mimo że szkoła nie posiadała wykwalifikowanej kadry oraz odpowiedniej bazy dydaktycznej do kształcenia w tym zawodzie, co wykazała kontrola NIK przeprowadzona w tym Zespole. Nabór na ten kierunek zakończył się niepowodzeniem, bowiem liczba chętnych była niewystarczająca do utworzenia oddziału. Była kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu wyjaśniła: „Wyrażając zgodę na uruchomienie tego zawodu Zarząd brał pod uwagę niedobór wykwalifikowanej kadry w tym zawodzie na rynku pracy oraz tradycje szkoły. Wiedza o niedoborze fachowców w zawodzie budowlanym wynikała z informacji pozyskanych od lokalnych pracodawców. W przypadku dokonania naboru do klasy I zawodu techników budownictwa Zarząd dokonałby zwiększenia środków w budżecie celem dokonania usprzętowania szkoły oraz uzupełnienie kwalifikacji przez kadrę pedagogiczną lub zatrudnienie nowych nauczycieli. Plan działania Zarządu wynika z ramowych planów nauczania, które dają czas na dostosowanie kadry i bazy dydaktycznej do wymogów podstawy programowej. Zespół Szkół Zawodowych w przeszłości był powołany jako szkoła kształcąca w zawodach budowlanych”. (dowód: akta kontroli str. 37-48, 354-357, 492)

Szkoły prowadzone przez Powiat Sokólski nie zapewniały w pełni skutecznego kształcenia zawodowego, bowiem ich oferta edukacyjna nie uwzględniała potrzeb rynku pracy. W efekcie rosła liczba absolwentów posiadających status osoby bezrobotnej. Zarząd Powiatu Sokólskiego akceptował zgłaszane przez dyrektorów prowadzonych szkół propozycje uruchomienia nowych kierunków, bez rozpoznania zainteresowań zawodowych młodzieży gimnazjalnej, co skutkowało niedokonaniem naboru na trzy z sześciu nowych kierunków kształcenia, utworzonych w roku szkolnym 2012/2013. Nowe kierunki kształcenia uzgadniano także, gdy szkoła nie dysponowała wykwalifikowaną kadrą pedagogiczną i odpowiednią bazą dydaktyczną do nauczania zawodu. Szkoły nie gwarantowały jednolitego poziomu wykształcenia, co odzwierciedlała zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Najlepsze wyniki uzyskiwali absolwenci i uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce.

2. Zapewnienie przez organ prowadzący odpowiednich warunków i infrastruktury do kształcenia w wybranych zawodach

2.1. Na realizację zadań oświatowych Powiat pozyskał środki finansowe w wysokości 23.214 tys. zł w 2012 roku, 24.462,5 tys. zł w 2013 roku, 23.928,4 tys. zł w 2014 roku i 17.186,3 tys. zł w 2015 roku (do 31 sierpnia). Źródła wpływów stanowiły:

- część oświatowa subwencji ogólnej – 22.853,8 tys. zł w 2012 roku, 24.340,4 tys. zł w 2013 roku, 23.904 tys. zł w 2014 roku i 17.172 tys. zł w 2015 roku – do 31 sierpnia (kwota subwencji na cały rok wynosiła 22.318,9 tys. zł),
- dotacje celowe z budżetu państwa – 0,7 tys. zł w 2012 roku na sfinansowanie prac komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych na wyższy stopień awansu zawodowego,
- dotacje od innych jednostek samorządu terenowego na sfinansowanie działalności Powiatowej Młodzieżowej Orkiestry Dętej przy Zespole Szkół w Suchowoli – w kolejnych latach po 10 tys. zł, a także 11,7 tys. zł (w 2012 roku) na termomodernizację budynku Zespołu Szkół w Suchowoli,
- środki z budżetu państwa na współfinansowanie projektów realizowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej – 15,5 tys. zł w 2012 roku, 5,8 tys. zł w 2013 roku i 1,5 tys. zł w 2014 roku,
- środki z budżetu Unii Europejskiej – 322,3 tys. zł w 2012 roku, 22,4 tys. zł w 2013 roku, 8,3 tys. zł w 2014 roku.

Ponadto na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej, Powiat otrzymał w 2013 roku i w 2014 roku odpowiednio 36,4 tys. zł i 4,6 tys. zł na przebudowę boiska szkolnego przy Zespole Szkół w Sokółce, zaś w 2013 roku także 47,5 tys. zł dotacji z funduszy celowych na montaż platformy schodowej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym. (dowód: akta kontroli str. 67)

W trakcie poszczególnych lat objętych kontrolą część oświatowa subwencji ogólnej była zwiększana. I tak:

- w 2012 roku subwencja w wysokości 22.665,7 tys. zł została zwiększona o 188,0 tys. zł w związku ze zmianą rozporządzenia w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁷,
- w 2013 roku subwencję w wysokości 23.687,3 tys. zł zwiększono o 653,1 tys. zł, w tym 40 tys. zł przyznano na dofinansowanie remontów bieżących związanych z likwidacją barier architektonicznych w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych, 548,1 tys. zł przydzielono w związku ze zwiększeniem liczby uczniów w szkołach i placówkach w stosunku do danych przyjętych do naliczania algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2013 rok, 65 tys. zł przyznano na dofinansowanie kosztów odpraw nauczycieli zwalnianych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁸ i odchodzących na emeryturę na podstawie art. 88 tej ustawy,
- w 2014 roku subwencję w wysokości 23.883,1 tys. zł zwiększono o 71,3 tys. zł, z czego 19,7 tys. zł przydzielono na wyposażenie w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne poradni psychologiczno-pedagogicznych, 15 tys. zł przyznano z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, tj. z tytułu wzrostu liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczania algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2014 rok, zaś 36,6 tys. zł przyznano na dofinansowanie kosztów odpraw nauczycieli (art. 20 i art. 88 Karty Nauczyciela),
- w 2015 roku kwota subwencji wynosząca 22.304,6 tys. zł została zwiększona o 14,3 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Otrzymane środki wykorzystano zgodnie ze wskazaniem zawartym w informacji o zwiększeniu subwencji. (dowód: akta kontroli str. 69-108)

Środki finansowe pozyskane w latach 2012–2014 nie zapewniły sfinansowania całości wydatków oświatowych. W konsekwencji Powiat przeznaczył na ten cel środki własne w wysokości 1.442 tys. zł w 2012 roku, 325,6 tys. zł w 2013 roku i 487,6 tys. zł w 2014 roku. (dowód: akta kontroli str. 67, 119-120, 132-133, 143-144, 165-167)

W związku z prowadzeniem szkolnictwa zawodowego (technika, zasadnicze szkoły zawodowe, zasadnicze szkoły zawodowe specjalne, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy), Powiatowi naliczono subwencję oświatową w wysokości 5.476,3 tys. zł w 2012 roku, 5.944,7 tys. zł w 2013 roku, 6.250,7 tys. zł w 2014 roku i 6.816,8 tys. zł w 2015 roku. Wydatki zrealizowane w rozdziałach klasyfikacji budżetowej 80130 – szkoły zawodowe i 80134 – szkoły zawodowe specjalne w 2012 roku (5.476,2 tys. zł) były o 285,4 tys. zł niższe od subwencji naliczonej z tytułu prowadzenia szkół zawodowych, a w latach 2013–2014 przewyższały kwotę subwencji otrzymanej z tego tytułu odpowiednio o 9,8 tys. zł i 49,9 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 68, 112-114, 124-125, 138-139, 154-156)

2.2. Wydatki Powiatu na realizację zadań oświatowych (dział 801 – oświata i wychowanie oraz 854 – edukacyjna opieka wychowawcza) wyniosły 24.656 tys. zł w 2012 roku, 24.788,1 tys. zł w 2013 roku, 24.416 tys. zł w 2014 roku oraz 15.084,9 tys. zł w 2015 roku (do 31 sierpnia), co stanowiło odpowiednio 99%, 99,8%, 99,7%, 63% planu. (dowód: akta kontroli str. 119-120, 132-133, 143-144, 165-166)

Wydatki na szkolnictwo zawodowe, w tym specjalne wyniosły 5.163,9 tys. zł w 2012 roku, 5.954,5 tys. zł w 2013 roku, 6.300,6 tys. zł w 2014 roku i 4.345,4 tys. zł w 2015 roku (do 31 sierpnia), czyli stanowiły kolejno 20,9%, 24%, 25,8% i 28,8% wydatków poniesionych na oświatę. (dowód: akta kontroli str. 112-114, 124-125, 138-139, 154-156)

Istotną pozycję wydatków oświatowych stanowiły dotacje dla niepublicznych jednostek systemu oświaty. Na ten cel przeznaczono 5.783,1 tys. zł w 2012 roku, 6.755,4 tys. zł w 2013 roku, 6.158,9 tys. zł w 2014 roku i 3.543,3 tys. zł w 2015 roku (do 31 sierpnia),

⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 1279.

⁸ Dz. U. z 2014 r., poz. 191 ze zm.

co odpowiadało w kolejnych latach 23,4%, 27,3%, 25,2% oraz 23,5% poniesionym przez Powiat wydatkom na oświatę.

(dowód: akta kontroli str. 110-111, 117-118, 122-123, 130-131, 137, 141-142, 153, 162-163)

2.3. Szacunkowe koszty kształcenia jednego ucznia w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 obliczono porównując wydatki szkół z liczbą uczęszczających do nich uczniów⁹ (w latach objętych kontrolą w Starostwie nie sporządzano wyliczeń dotyczących takich kosztów). Roczny koszt kształcenia ucznia w liceach ogólnokształcących miał tendencję wzrostową, co wynikało ze zmniejszającej się liczby uczniów np.: w Liceum Ogólnokształcącym w Suchowoli liczba uczniów zmniejszyła się ze 162 w roku szkolnym 2012/2013 do 93 (o 42,6%) w roku szkolnym 2014/2015, zaś w Liceum Ogólnokształcącym w Zespole Szkół w Sokółce – z 461 do 324 (o 29,7%). Koszty kształcenia w szkołach zawodowych były niższe niż w liceach i zmieniały się głównie w zależności od liczby uczniów. Koszty kształcenia w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 wynosiły w:

- a) Technikum Nr 1 i Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 1, funkcjonujących w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce odpowiednio 7.109 zł 8.151 zł i 8.372 zł,
- b) w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce:
 - Technikum Nr 2 – kolejno 6.041 zł, 7.207 zł i 6.939 zł,
 - III Liceum Profilowane – 3.967 zł w roku szkolnych 2012/2013,
- c) Zespole Szkół w Suchowoli:
 - Technikum w Suchowoli – odpowiednio 5.606 zł, 5.505 zł, 5.671 zł,
 - Liceum Ogólnokształcące – kolejno 9.390 zł, 10.359 zł i 13.694 zł,
- d) Zespole Szkół w Dąbrowie Białostockiej:
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa – odpowiednio 6.366 zł, 4.002 zł, 4.300 zł,
 - Liceum Ogólnokształcące – kolejno 7.302 zł, 7.837 zł, 7.911 zł,
- e) Liceum Ogólnokształcącym, funkcjonującym w Zespole Szkół w Sokółce – odpowiednio 6.917 zł, 7.667 zł, 8.319 zł,
- f) Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej i Szkole Przystosabiającej do Pracy, działających w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sokółce – kolejno 21.722 zł, 21.871 zł, 23.240 zł. (akta kontroli str. 34-36, 297-302)

2.4. Szkoły prowadzone przez Powiat realizowały w okresie objętym kontrolą projekty dotyczące szkolnictwa zawodowego z udziałem środków Unii Europejskiej. I tak:

1. W Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce od 1 listopada 2011 r. do 31 marca 2013 r. realizowano projekt pn. „Lepszy start naszą szansą”. Celem projektu było wprowadzenie do oferty Technikum Nr 2 pięciu szkoleń zawodowych i podniesienie kwalifikacji 120 uczniów. Projekt został zrealizowany i rozliczony. Łączne wydatki wyniosły 347,4 tys. zł, w tym 286,3 tys. zł ze środków UE.
2. W Zespole Szkół w Suchowoli realizowano dwa projekty. Celem pierwszego z nich, „Moja szkoła – moją szansą” było podniesienie kompetencji zawodowych uczniów Technikum na rzecz zwiększenia ich szans na rynku pracy. W projekcie, realizowanym od 2 stycznia 2013 r. do 31 marca 2014 r., uczestniczyło 88 uczniów, którzy między innymi uczestniczyli w stażach i praktykach (44 osoby), kursach, szkoleniach i warsztatach (60 osób), skorzystali z poradnictwa w zakresie kariery edukacyjnej i zawodowej. Na realizację projektu wydatkowano ze środków UE 933,2 tys. zł. Celem drugiego projektu: „Technikum w Suchowoli – nowa jakość w kształceniu zawodowym”, realizowanego od 2 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r., było podniesienie jakości kształcenia w Technikum poprzez organizację kursów i szkoleń, dodatkowych zajęć z języka angielskiego, matematyki, poradnictwa zawodowego. Uczestniczyło w nim 120 uczniów. Na realizację projektu wydatkowano 507,6 tys. zł, w tym 451,2 tys. zł ze środków UE. Oba projekty zostały rozliczone.
3. Uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce w latach 2012–2014 uczestniczyli w projekcie „Mogę więcej”, realizowanym przy współudziale partnera – Stowarzyszenia

⁹ Na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na 30 września.

na Rzec Rozwoju Ziemi Sokólskiej „Barka”. Celem projektu było złagodzenie braków wiedzy i umiejętności szkolnych uczniów Zespołu, złagodzenie dysproporcji w rozwoju oraz trudności w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej, a także zwiększenie umiejętności zawodowych, uzyskanie kompetencji w zakresie ECDL oraz wzrost świadomości w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu pomocy udzielono 141 uczniom Technikum oraz Zasadniczej Szkoły Zawodowej, w tym 127 osobom w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, 114 uczniom w formie zajęć socjoterapeutycznych, 103 uczniom w formie porad edukacyjno-zawodowych, a 41 osób uczestniczyło w zajęciach rozwijających kompetencje zawodowe, zaś 24 – w szkoleniach komputerowych. Ponadto 71 uczniom umożliwiono odbycie staży zawodowych. Zgodnie z umową partnerską zawartą 18 października 2012 r. wszystkie wydatki związane z realizacją projektu ponosił Lider Partnerstwa – Stowarzyszenie na Rzec Rozwoju Ziemi Sokólskiej „Barka”. (dowód: akta kontroli str. 303-318)

2.5. Wydatki majątkowe w szkołach ponadgimnazjalnych wyniosły 51,1 tys. zł w 2012 roku, 57,6 tys. zł w 2013 roku, 66,9 tys. zł w 2014 roku i w całości dotyczyły liceów ogólnokształcących. Stanowiły one odpowiednio 48,9%, 62,2% i 100% wydatków inwestycyjnych zrealizowanych w oświacie¹⁰. W 2015 roku (do 31 sierpnia) w szkołach nie realizowano wydatków majątkowych. Uzyskane efekty rzeczowe to:

- przygotowanie wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie projektu pn. „Termomodernizacja obiektów szkolnych Zespołu Szkół w Dąbrowie Białostockiej i Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sokółce oraz wykonanie projektu instalacji centralnego ogrzewania w Zespole Szkół w Dąbrowie Białostockiej (12,8 tys. zł),
- aktualizacja audytu energetycznego budynku Zespołu Szkół w Suchowoli oraz aktualizacja kosztorysu inwestorskiego na budowę boiska sportowego przy tym Zespole, wykonanie dokumentacji projektowej i kosztorysu zainstalowania kolektorów słonecznych w budynku Zespołu Szkół w Suchowoli (8,1 tys. zł),
- wykonanie aktualizacji studium wykonalności dla projektu pn.: „Energia odnawialna w służbie nowemu pokoleniu” (15,2 tys. zł),
- przebudowa boiska szkolnego przy Zespole Szkół w Sokółce (za 124,5 tys. zł).

W 2012 roku w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce, w ramach projektu „Lepszy start naszą szansą”, dofinansowanego ze środków UE, zakupiono koparkę i projektor za 14,9 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 112, 115, 123, 138, 153-156, 169-194)

2.6. Zgodnie z postanowieniami art. 5 ust. 7 pkt 1 i 4 ustawy o systemie oświaty, Powiat Sokólski przeznaczał środki finansowe na zapewnienie bezpiecznych oraz higienicznych warunków nauki i wychowania, a także wyposażenie prowadzonych szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programów nauczania. I tak między innymi:

1. W Zespole Szkół Zawodowych im. E. Orzeszkowej na remont sal lekcyjnych wydatkowano 11,6 tys. zł w 2012 roku i 11,4 tys. zł w 2013 roku, na remont sali gimnastycznej przeznaczono 48,6 tys. zł, z tego 3,6 tys. zł w 2013 roku i 45 tys. zł w 2015 roku, na zakup pomocy dydaktycznych (mapy, piłki, maty stołowe) wykorzystano 1,6 tys. zł w 2012 roku, na wyposażenie pracowni fryzjerskiej przeznaczono 14,9 tys. zł w 2013 roku, zaś na wyposażenie pracowni informatycznej wydatkowano 13,8 tys. zł (12,2 tys. zł w 2014 roku i 1,6 tys. zł w 2015 roku).
2. W Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce w 2013 roku na adaptację pomieszczeń na pracownię gastronomiczną i hotelarską wykorzystano 150 tys. zł, zakupiono aparaturę i sprzęt komputerowy (dwa rzutniki, drukarka, laptop, komputer stacjonarny router) za 6,1 tys. zł, natomiast w 2014 roku wykonano rekonstrukcję tarasu za 12,7 tys. zł oraz zakupiono komputery za 12,7 tys. zł.
3. W Zespole Szkół w Suchowoli na remont klasopracowni wydatkowano 20,8 tys. zł w 2012 roku, 47 tys. zł w 2013 roku (wymieniono okna) i 5,8 tys. zł w 2014 roku, zaś

¹⁰ Dział 801 oświata i wychowanie oraz dział 854 edukacyjna opieka wychowawcza.

na zakup sprzętu sportowego przeznaczono odpowiednio 1,4 tys. zł, 2 tys. zł i 2,4 tys. zł. Ponadto w 2014 roku na potrzeby Szkoły zakupiono sześć kas fiskalnych za 11,9 tys. zł.

4. W Zespole Szkół im. gen. Nikodema Sulika w Dąbrowie Białostockiej w 2012 roku na remonty klas wykorzystano 10 tys. zł, zaś 99,4 tys. zł przeznaczono na remont instalacji energetycznej. W 2014 roku zakupiono projektory do pracowni za 4,8 tys. zł, a także laptopy do prowadzenia e-dziennika za 7,2 tys. zł.
5. W Zespole Szkół w Sokółce w 2010/2012 roku wydatkowano 9,6 tys. zł na wymianę wykładziny w korytarzu oraz drzwi w kuchni szkolnej, w 2013 roku nabyto programy komputerowe za 4,8 tys. zł, zestaw komputerowy za 2,4 tys. zł oraz wykonano remont sali gimnastycznej za 2,5 tys. zł.
6. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sokółce między innymi w 2012 roku wykonano remont pokrycia dachowego nad stołówką, kuchnią i świetlicą o wartości 34,1 tys. zł, w 2013 roku dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych drzwi wewnętrzne w szkole i w internacie oraz wykonano podjazd za 46,1 tys. zł (z czego 20,5 tys. zł pochodziło ze środków PFRON), w 2015 roku zakupiono i zamontowano sześć hydrantów, lampy do sali gimnastycznej oraz rozbudowano monitoring wizyjny za 15,9 tys. zł, 0,5 tys. zł przeznaczono w 2012 roku na zakup książek do biblioteki szkolnej, a 2,4 tys. zł wydatkowano na zakup komputera do pokoju nauczycielskiego.

Remonty oraz wyposażenie szkół i placówek dofinansowywano także środkami z dochodów oświatowych. Na przykład w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce w 2014 roku 3,5 tys. zł przeznaczono na remont jadalni uczniowskiej i zakup glazury do umywalni, a 5,4 tys. zł na zakup wyposażenia do pracowni fryzjerskiej i pracowni mechanicznej, zaś w 2015 roku 4,8 tys. zł wydatkowano na remont sali gimnastycznej. Z kolei w Zespole Szkół w Dąbrowie Białostockiej w 2014 roku 6 tys. zł wykorzystano na przebudowę sieci hot-spot, a 20,5 tys. zł przeznaczono na zakup mebli do pracowni szkolnych. (dowód: akta kontroli str. 196-204)

2.7. W latach szkolnych 2012/2013 – 2015/2016 liczba nauczycieli zatrudnionych w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez Powiat Sokólski zmniejszyła się z 264 osób (205,36 etatów) do 186 (165,44 etatu), tj. o 29,6%. Natomiast liczba nauczycieli przedmiotów zawodowych mieściła się w przedziale od 37 do 39¹¹. Dyrektorzy szkół nie zgłaszali problemów z zatrudnieniem nauczycieli posiadających kwalifikacje do nauczania przedmiotów zawodowych. W roku szkolnym 2014/2015 kadra pedagogiczna w poszczególnych zespołach szkół liczyła:

- 27 osób (25,18 etatu) w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce, w tym 17 nauczycieli dyplomowanych, siedmiu mianowanych i trzech kontraktowych,
- 30 osób (26,04 etatu) w Zespole Szkół w Sokółce, w tym 25 nauczycieli dyplomowanych, trzech mianowanych i dwóch kontraktowych,
- 38 osób (33,36 etatu) w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce, w tym 16 nauczycieli dyplomowanych, 14 mianowanych i ośmiu kontraktowych,
- 32 osoby (27,52 etatu) w Zespole Szkół w Dąbrowie Białostockiej, w tym 23 nauczycieli dyplomowanych, siedmiu mianowanych, jeden kontraktowy i jeden bez stopnia awansu zawodowego,
- 24 osoby (19,56 etatu) w Zespole Szkół w Suchowoli, w tym 13 nauczycieli dyplomowanych, sześciu mianowanych oraz pięciu kontraktowych,
- 35 osób (33,78 etatu) w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sokółce, w tym 20 nauczycieli dyplomowanych, 10 mianowanych, czterech kontraktowych i jeden stażysta.

Spośród 38 nauczycieli Zespołu Szkół Rolniczych w Sokółce, dwóch nauczycieli przedmiotów zawodowych osiągnęło wiek emerytalny, zaś kolejny osiągnie ten wiek w ciągu najbliższych czterech lat. W pozostałych szkołach zawodowych nie zatrudniano nauczycieli w wieku emerytalnym lub do niego zbliżonym. (dowód: akta kontroli str. 205-226)

¹¹ Dokonanie precyzyjnego podziału na nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznych przedmiotów zawodowych nie jest możliwe, ponieważ część nauczycieli prowadzi obie formy zajęć.

Obniżenie zatrudnienia kadry pedagogicznej było spowodowane między innymi likwidacją liceów profilowanych i specjalnych. W konsekwencji zmniejszały się wydatki Powiatu na wynagrodzenia i pochodne nauczycieli. Na ten cel przeznaczono 12.167,1 tys. zł w 2012 roku, 11.575,7 tys. zł w 2013 roku, 11.514,2 tys. zł w 2014 roku i 7.362,2 tys. zł (70,8% planu) w 2015 roku (do 31 sierpnia). Rosły natomiast wydatki na wynagrodzenia kadry pedagogicznej w szkołach zawodowych. Wniosły one w kolejnych z analizowanych lat 4.293,2 tys. zł, 4.928,5 tys. zł, 5.419,4 tys. zł, 3.789,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 111-114,123-125, 137-139, 153-156)

2.8. Stosownie do wymogów art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹², w budżecie Powiatu planowano środki na finansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli. Na ten cel przewidziano¹³ 90 tys. zł w 2012 roku, 30 tys. zł w 2013 roku, 80 tys. zł w 2014 roku i 76,1 tys. zł w 2015 roku. Powiat przekazywał środki na dokształcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli na podstawie wniosków dyrektorów szkół o dofinansowanie szkoleń i kursów. Jednak środki przeznaczone na ten cel stanowiły niewielki odsetek zaplanowanej kwoty, bowiem wynosiły:

- 14,7% w 2012 roku (13,2 tys. zł),
- 26% w 2013 roku (7,8 tys. zł),
- 6,2% w 2015 roku –do 31 sierpnia (4,7 tys. zł).

Nie wszystkie wnioski dyrektorów o dofinansowanie były pozytywnie rozpatrywane, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Uwagi dotyczące badanej działalności”.
(dowód: akta kontroli str. 227-296, 319-337, 588)

2.9. W latach objętych kontrolą w poszczególnych szkołach kształcących w zawodach¹⁴ nie realizowano wydatków majątkowych, zaś w strukturze wydatków bieżących dominowały wynagrodzenia i pochodne. Stanowiły one od 74,5% do 95,2% wydatków ogółem. Subwencja oświatowa przyznana szkołom kształcącym w zawodach była na ogół wyższa niż zrealizowane wydatki, z wyjątkiem Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce, którego wydatki w latach 2013–2014 przewyższały kwotę subwencji odpowiednio o 315,4 tys. zł i 326,6 tys. zł. Struktura wydatków oraz ich relacje do otrzymanej subwencji w poszczególnych szkołach przedstawiały się następująco:

a) Zespół Szkół Zawodowych w Sokółce:

- w 2012 roku zrealizowane wydatki wyniosły 1.576,1 tys. zł, z czego 1.173,8 tys. zł (74,5%) przeznaczono na wynagrodzenia i pochodne, natomiast subwencja oświatowa przyznana tej szkole w wysokości 1.644,7 tys. zł była o 68,6 tys. zł wyższa od poniesionych wydatków,
- w 2013 roku wydatkowano 1.953,5 tys. zł, z czego 1.563,9 tys. zł (80,1%) na wynagrodzenia i pochodne, tj. o 315,4 tys. zł więcej od naliczonej subwencji oświatowej (1.638,1 tys. zł),
- w 2014 roku wykorzystano 2.090,8 tys. zł, w tym 1.740,1 tys. zł (83,2%) na wynagrodzenia z pochodnymi, o 326,6 tys. zł więcej niż wyniosła subwencja oświatowa (1.764,2 tys. zł),
- w 2015 roku (do 31 sierpnia) wydatkowano 1.479 tys. zł, w tym 1.245,1 tys. zł (84,2%) na wynagrodzenia z pochodnymi, zaś subwencja oświatowa naliczona na ten rok wynosiła 1.811,9 tys. zł,

b) Technikum Nr 2, funkcjonujące Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce:

- w 2012 roku zrealizowane wydatki wyniosły 2.470,8 tys. zł, z czego 2.151,3 tys. zł (87,1%) przeznaczono na wynagrodzenia z pochodnymi, natomiast subwencja oświatowa (2.622,1 tys. zł) była o 151,3 tys. zł wyższa od wykonanych wydatków,
- w 2013 roku wydatkowano 2.709,7 tys. zł, z czego na wynagrodzenia i pochodne przeznaczono 2.222,2 tys. zł (82,0%); zrealizowane wydatki były o 121 tys. zł niższe od subwencji oświatowej – 2.830,7 tys. zł,

¹² Dz. U. z 2014 r., poz. 191 ze zm.

¹³ Rozdziały klasyfikacji budżetowej 80146 i 85446.

¹⁴ Rozdział klasyfikacji budżetowej 80130 – szkoły zawodowe i 80134 – szkoły zawodowe specjalne.

- w 2014 roku wydatki wyniosły 2.684,2 tys. zł, w tym 2.320,9 tys. zł (86,5%) na wynagrodzenia i pochodne, a zatem były one o 49,3 tys. zł wyższe od subwencji oświatowej – 2.634,9 tys. zł,
 - w 2015 roku (do 31 sierpnia) wykorzystano 1.724,1 tys. zł (tylko wydatki bieżące), w tym 1.515,9 tys. zł (87,9%) na wynagrodzenia (subwencja oświatowa naliczona na ten rok wynosiła 2.848,1 tys. zł),
- c) Technikum w Suchowoli, działające w ramach Zespołu Szkół w Suchowoli:
- w 2012 roku zrealizowano wydatki w wysokości 471 tys. zł, w tym 425,7 tys. zł (90,4%) na wynagrodzenia z pochodnymi, czyli były one o 34,3 tys. zł niższe od naliczonej subwencji oświatowej – 505,3 tys. zł,
 - w 2013 roku wydatkowano 540,4 tys. zł, z czego 487,2 tys. zł (90,2%) przeznaczono na wynagrodzenia z pochodnymi; poniesione wydatki były o 43,2 tys. zł niższe od subwencji oświatowej – 583,6 tys. zł,
 - w 2014 roku zrealizowano wydatki w wysokości 704 tys. zł, z czego 632,5 tys. zł (89,8%) przeznaczono na wynagrodzenia z pochodnymi, tj. o 127,0 tys. zł niższe od subwencji oświatowej – 831 tys. zł,
 - w 2015 roku (31 sierpnia) wykorzystano 474,1 tys. zł, w tym 429,1 tys. zł (90,5%) na wynagrodzenia z pochodnymi, zaś subwencja oświatowa naliczona na ten rok wyniosła 881,2 tys. zł,
- d) Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół w Dąbrowie Białostockiej:
- w 2012 roku zrealizowano wydatki w wysokości 69,3 tys. zł, z czego 56,7 tys. zł (81,8%) przeznaczono na wynagrodzenia z pochodnymi, czyli o 69,7 tys. zł niższe od subwencji oświatowej – 139 tys. zł,
 - w 2013 roku poniesiono 55,1 tys. zł wydatków, w tym 50,2 tys. zł (91,1%) na wynagrodzenia z pochodnymi, a zatem o 4,6 tys. zł mniej od subwencji oświatowej – 59,7 tys. zł,
 - w 2014 roku wydatkowano 80,7 tys. zł, z czego 62,9 tys. zł (77,9%) na wynagrodzenia z pochodnymi, tj. o 49,4 tys. zł mniej od subwencji oświatowej – 130,1 tys. zł,
 - w 2015 roku (do 31 sierpnia) wykorzystano 44,7 tys. zł, w tym 42,5 tys. zł (95,2%) na wynagrodzenia z pochodnymi; subwencja oświatowa naliczona na ten rok wyniosła 126,5 tys. zł,
- e) Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna i Szkoła Przystosowująca do Pracy, funkcjonujące w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sokółce:
- w 2012 roku zrealizowano wydatki w wysokości 576,6 tys. zł, z czego 485,7 tys. zł (84,2%) przeznaczono na wynagrodzenia z pochodnymi, a zatem o 11,5 tys. zł wyższe od subwencji oświatowej – 565,1 tys. zł,
 - w 2013 roku poniesiono wydatki w wysokości 695,8 tys. zł, w tym 605 tys. zł (87%) na wynagrodzenia z pochodnymi, tj. o 136,9 tys. zł niższe od subwencji oświatowej – 832,7 tys. zł,
 - w 2014 roku wydatkowano 740,8 tys. zł, z czego 663,1 tys. zł (89,5%) na wynagrodzenia z pochodnymi, czyli o 149,7 tys. zł mniej od subwencji oświatowej – 890,5 tys. zł,
 - w 2015 roku (do 31 sierpnia) wykorzystano 623,5 tys. zł, z czego 556,4 tys. zł (89,2%) na wynagrodzenia z pochodnymi, zaś subwencja oświatowa naliczona na ten rok wyniosła 1.149,1 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 68, 227-296, 319-334)

2.10. Stosownie do postanowień art. 34a ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty, Powiat sprawował nadzór nad działalnością finansową i administracyjną prowadzonych szkół i placówek poprzez uzyskiwanie potwierdzeń komisji szkolnych o zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków oraz gotowości tych placówek do realizacji zadań oświatowych, przeprowadzanie kontroli w zakresie realizacji dochodów i wydatków (w latach 2012–2015 przeprowadzono siedem kontroli, które nie wykazały one nieprawidłowości).

W dniach 30 lipca – 27 września 2012 roku audytor wewnętrzny przeprowadził w Zespole Szkół w Sokółce, Zespole Szkół w Suchowoli, Zespole Szkół w Dąbrowie Białostockiej, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sokółce oraz w dwóch poradniach psychologiczno-pedagogicznych w Sokółce i w Dąbrowie Białostockiej audyty w zakresie realizowanych w 2011 roku postępowań o udzielenie zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 14.000 euro. Z kolei audyt przeprowadzony od 19 marca do 26 kwietnia 2013 roku w Zespole Szkół w Sokółce dotyczył oceny systemu zarządzania i kontroli oraz realizacji projektu „Przez kompetencje i umiejętności do służby w mundurze” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Audyty te nie wykazały nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 338-349)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na niezapewnieniu Zespołowi Szkół Zawodowych w Sokółce środków finansowych niezbędnych do utworzenia pracowni biologiczno-chemicznej z wyposażeniem (obejmującym modele anatomiczne ciała, mięśni, włosów, skóry, stanowisko komputerowe, projektor multimedialny, atlas multimedialny chorób skóry, głowy i włosów, mikroskopy, sprzęt laboratoryjny, urządzenia pomiarowe) oraz pracowni projektowania i estetyki (wyposażonej w stanowiska komputerowe dla każdego ucznia, drukarki i skanery, oprogramowanie do projektowania i doboru fryzur, środki dydaktyczne z zakresu kreślarstwa, nauki o konstrukcjach, kształtach i kolorach oraz nauki o fryzurach stosowanych w różnych okresach historycznych), niezbędnych do realizacji celów kształcenia w zawodzie technik usług fryzjerskich oraz zakupu wyposażenia pracowni informatycznych wykorzystywanych do kształcenia w zawodzie technik informatyk (ploter, tablet, czytnik kart podpisu elektrycznego, telefon internetowy), wymaganych postanowieniami cz. III Opis kształcenia w poszczególnych zawodach załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach¹⁵.

Stanowiło to naruszenie art. 5 ust. 7 pkt 4 ustawy o systemie oświaty, w myśl którego do zadań organu prowadzącego szkołę należy w szczególności wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania i programów wychowawczych.

Była kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa wyjaśniła: „Środki przeznaczone na zakup pomocy dydaktycznych i wyposażenie pracowni przeznaczone były w oparciu o wnioski dyrektorów szkół i uwzględniały możliwości finansowe powiatu. Zarząd Powiatu w miarę możliwości finansowych stara się unowocześniać bazę dydaktyczną kształcenia w szkołach. Motywuje również dyrektorów szkół do sięgania po środki zewnętrzne, zapewniając jednocześnie wkład własny w tego typu projektach”.

(dowód: akta kontroli str. 354-357, 492)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niewystarczające środki przekazywane Zespołowi Szkół Zawodowych im. E. Orzeszkowej w Sokółce na doskonalenie i doksztalcanie zawodowe nauczycieli. W latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) Zespół nie otrzymał na ten cel żadnych środków, mimo że jego dyrektor w listopadzie 2013 roku zwracał się o dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych nauczyciela, który chciał uzupełnić wykształcenie w celu uzyskania kwalifikacji do prowadzenia zajęć przedmiotów zawodowych na kierunku technik usług fryzjerskich. Zarząd Powiatu Sokólskiego odmówił dofinansowania bez podania uzasadnienia. Przyczyny odmowy nie potrafiła też wyjaśnić ówczesna kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa.

(dowód: akta kontroli str. 227-234, 352-353, 492)

Ocena cząstkowa

Zarząd Powiatu Sokólskiego angażował środki własne na sfinansowanie zadań oświatowych, jednak nie zapewnił Zespołowi Szkół Zawodowych w Sokółce warunków do utworzenia pracowni analizy biologiczno-chemicznej wraz z wyposażeniem, niezbędnej do realizacji celów kształcenia w zawodzie technik usług fryzjerskich oraz zakupu części wyposażenia wymaganego do kształcenia w zawodzie technik informatyk. Ponadto mimo zaplanowania w budżecie powiatu środków na doksztalcanie nauczycieli, nie

¹⁵ Dz. U. z 2012 r. poz. 184 ze zm.

dofinansowano studiów podyplomowych dających nauczycielowi Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce kwalifikacje do prowadzenia zajęć przedmiotów zawodowych na nowym kierunku technik usług fryzjerskich, chociaż dyrektor tej Szkoły wystąpił ze stosownym wnioskiem. Powiat prawidłowo sprawował nadzór nad działalnością administracyjną i finansową prowadzonych szkół.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o:

1. Rozważenie nawiązania współpracy z lokalnymi pracodawcami, w celu zidentyfikowania zapotrzebowania lokalnego rynku pracy na konkretne branże zawodowe i uruchamianie kierunków kształcenia adekwatnych do tych potrzeb.
2. Podjęcie działań mających na celu zapewnienia Zespołowi Szkół Zawodowych w Sokółce bazy lokalowej i wyposażenia niezbędnego do realizacji celów kształcenia w zawodach technik usług fryzjerskich i technik informatyk, zgodnie z wymogami określonymi w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

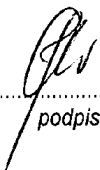
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

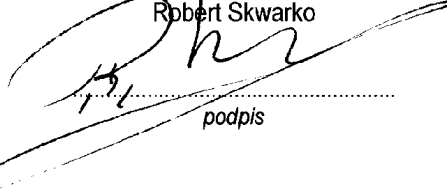
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 30 listopada 2015 r.

Kontroler
Jerzy Chwiedosik
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Robert Skwarko

.....
podpis

¹⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

